

# ז'ורז'ט כבר לא תושבת ירושלים

משרד הפנים מסרב להעניק אזרחות לבני זוג ערבים של ישראלים ועושה כמיטב יכולתו למנוע תושבות מזרח-ירושלמית מפלשתינאים. כמה מקרים לדוגמה ביום זכויות האדם הבינלאומי

מאת יוסף אלגזי

ז'ורז'ט תראוי, פלשתינאית ילידת מזרח ירושלים בת 39, נישאה ב-84' לוויליאם תראוי (בן 37), תושב עזה. בשלוש השנים הראשונות לנישואיהם הם התגוררו בעזה, ולאחר מכן עברו לגור בירושלים. לבני הזוג שני ילדים, לורינה, בת 10, וג'ורג' בן תשעה חודשים. עד הסגר הגדול בפברואר השנה קיבל ויליאם היתרי שהייה בישראל לכמה חודשים ככל פעם, אולם מאז הוא מקבל בכל פעם היתר לימים ספורים בלבד, וגם זאת רק לאחר התערבות עמותת הרופאים לזכויות אדם. ז'ורז'ט ושני ילדיה גרים כיום בצפיפות בדירה הקטנה של הוריה, ליד שער שכם בירושלים העתיקה. ז'ורז'ט ניסתה לרשום במסד לבני טוח לאומי את לורינה וג'ורג' כדי לקבל סיוע, אך ללא הצלחה. במקרה של לורינה נומק הסיכון בטענה שיש לילדה מספר זהות עזתי, ואילו במקרה של ג'ורג' תבע הכניסה הלאומי שיירשם תחילה בתעודת הזהות של אמו, אך משרד הפנים עיכב את הירשום. ג'ורג' נולד פג ובריאותו לקיחה. בלי הסיוע של הכניסה הלאומי מי אין ז'ורז'ט מסוגלת לרכוש לו את התרופות הדרושות.

ירושלים על פי תעודת הזהות של האב, אך במקרים שהאב לא היה תושב העיר הכיר גם כרישומם של יילודים על פי תעודת הזהות של האם. אולם מאז 82' שינה משרד הפנים את מדיניותו: יילודים במזרח ירושלים לאכות שהם תושבי השטח חים נרשמים רק על פי תעודת הזהות של האב, או נותרים ללא כל רישום חוקי, וכך מאבדים באופן אוטומטי את זכותם להיחשב תושבי ירושלים, ומבאז גם את זכאותם לשירותי חינוך ובריאות.

כמקרים אחרים שולל משרד הפנים גם מפלשתינאים תושבי ירושלים את זכות התושב שלהם בטענה שירושלים פסקה להיות "מרכז החיים" שלהם. קשיי פרנסה והגבלות בנייה ברובעים הערביים בירושלים מאלצים פלשתינאים רבים להתפרנס מחוץ לעיר, או לעבור לגור ולו בארץ זמנית בערים סמוכות. עובדה זו משמשת לשלטונות עילה להכריז עליהם כמי שירושלים פסקה להיות "מרכז החיים" שלהם, ולשלול מהם את תעודות הזהות הכחולות שבריהם (תעודת התושב שמחזיקים תושבי ירושלים המזרחית). הפלשתינאים אינם מהססים להשתמש במונח "סיהור אתני באמצעים מינהליים" כאשר הם מתארים את מדיניותה של ישראל בעניין זה.

מוכ"ל רצ, והזכה גלאון, והיעוצת המשפטית של סיעת מרצ, עו"ד רפנה הולץ-לכנר, מנהלות כבר קרוב לחצי שנה התכתבות כמעט חד סטירית עם שר הפנים, אליהו סויסה, בעניין דחייתן של בקשות לאיחוד משפחות. לכאורה, מדיניותו המוצהרת של משרד הפנים היא לאפשר לישראלים לקבל מעמד של תושב קבע, אך בפועל, מערים המשרד קשיים רבים בדרך של אלה המבקשים לממש זכות זו. מדובר בעיקר בנשים אזרחיות ישראליות – רובן ערביות, אך יש בהן

גם יהודיות – שנישאו לערבים תושבי השטחים, או אזרחי ירדן ומדינות אחרות, ומשרד הפנים מסרב להעניק לבני זוגן אזרחות ישראלית, או אפילו מעמד של תושב. התשובה של משרד הפנים לפניית אחידה ולקר נית: "הבקשה נדחתה". לא ניתן לכך כל הסבר. בקשות רבות מצפות לתשובה משך חודשים, ולעתים הסד בת הביורוקרטית נמשכת יותר משנה.

מנהלת עמותת המוקד להגנת הפנים, רליה קרשטיין, אמרה השבוע כי רבים מהמקרים שבהם משרד הפנים מסרב להעניק אזרחות או תושבות לבני זוג מעלה משרד הפנים את הטענה שמדובר בנישואים פיקטיביים, אף על פי שרוב המקרים לא כך הדבר (לעתים יש לבני הזוג ילדים, ואלה וראי אינם פיקטיביים). מאנשים אלה נמנעת לעתים האפשרות לחיות יחד, ונשללים מהם שירותים המגיעים להם ולילדיהם, כמו חינוך ממלכתי חינוכי, ביטוח לאומי, ושירותי בריאות.

יש לציין, כי יהודים או אזרחי ישראל המבקשים להתחתן עם בני זוג יהודי שאינם בעל אזרחות ישראלית אינם נתקלים בכל בעיה, שכן מכוח חוק השבות מוענקת הזכות לאזרחות או לתושבות לבני זוגם. כאחרונה התפרסמו מקרים של עבריינים מבוקשים בארצות שונות שדכו באופן אוטומטי באזרחות ישראלית בשל מוצאם היהודי.

הגיע אל פתרונו. א"ב מג'לג'וליה ור"ו מהגדה המערבית נישאו לפני כשלוש שנים. לשניים שני ילדים. במאי 95' הגישו הבקשה לראשונה בקשה לישיבת קבע. בנובמבר 95' נדחתה בקשתו מטעמים ביטחוניים שלא פורטו, אף שלדבריו מעולם לא היה מעורב או חשוד בעבירה ביטחונית כלשהי. שר הפנים אינו ממחר לתת תשובות ענייניות לפנייתיהן של הולץ-



תצלום אלכס ליביק  
ז'ורז'ט תראוי וילדיה. יילודים במזרח ירושלים לאכות מהשטחים נרשמים על פי תעודת הזהות של האב

הפנים "שרירותית וגורפת, והבקשות אינן נשקלות לגופן". לדבריה, במקרים שבהן בקשות שהוגשו לפני יותר משנה וטרם נענו, אי המענה "אינו סביר ומהווה נהג לא תקין". יצוין כי עד כה, תחת האיום של פנייה לבג"ץ, נאלץ משרד הפנים לאשר בקשות לאזרחות או לתושבות לבני זוגם של אזרחיות ושל אזרחים ישראלים. ולכן לא עמר הנושא עד כה לבדיקה שיפוטית כלשהי.

לכנר ושל גלאון, גם כאשר הן מצרפות שמות ופרטים של מגישי בקשות לאיחוד משפחות. גם פנייה של "הא"ר"ץ" השבוע בנוגע לאותם המקרים לא נענתה. למשל באוגוסט השנה השיב הממונה על מחלקת ארשות וד"ר, רונן ירושלמי, כי במקרהו של רפיק מוסטפה נעים הוא "לא יוכל לנמק את הסיבות שבגינן סורבה בקשתו לאיחוד משפחות". לטענתה של עו"ד הולץ-לכנר, גישת משרד